FARKAS EDITH

LELKI ISKOLÁJA,

ALAPITÓ ANYÁNK TANITÁSAI.

IV

FARKAS EDITH
LELKIISKOLÁJA. IV.

FARKAS EDITH LELKIISKOLÁJA

ALAPITÓ ANYÁNK TANITÁSAI

IV.

BUDAPEST
A SZOCIÁLIS MISSZIÓTÁRSULAT KIADÁSA
1946

Az ebben a füzetben közölt tanításokat szintén Kreisel Matild S. M. nővér jegyezte gyorsírással.

Nihil obstat. Carolus Gigler, censor praeses. Nr. 2656/1946.
Imprimatur. Strigonii, die 23. mai 1946, dr. Joannes Drahos, vicarius generalis.

A kiadásért felelős: Argay Honoria S. M.
Stephaneum nyomda Budapest. Felelős: Ketskés János.

I.

ADVENT HARMADIK VASÁRNAPJÁNAK SZENTLECKÉJÉRŐL.

(Filipp. 4. 4—7.)

Ennek a vasárnapnak a Szentleckéjéről fejezeteket lehetne írni.

«Testvérek, örüljetek az Úrban mindig, újra mond, örüljetek.»

Ebben a felszólításban benne van az a szentírási tanács, illetve ígéret is, hogy azoknak, akik Istent szeretik, minden, de minden javukra válik. Ez egyike a legmélyebb igazságoknak. — Érjen bármilyen csalódás vagy az életnek akármilyen fordulata: halálesetek, kárvallások, elhelyezések stb. minden, de mindenről egyszer csak ki fog világlani, hogy a jó Isten miért rendelte így, vagy engedte meg azt. És egyszer egész világosan fogjuk látni majd azt is, hogy egyedül *az az ember bölcs és boldog, aki valójában a hit szemével nézi és értékeli az egész életet.*

A hitet ebben az értelemben is kell gyako-

rolni. Nemcsak mindennap áldozni, az olvasót elmondani stb.; ez lényeges ugyan, azonban nem elégséges.

A hit gyakorlása először is abban áll, hogy az életben minden eseményt és fordulatot ebből a szempontból nézzünk és ítéljünk meg. — Mindenki ismer olyan embereket, akiknek arcáról szinte leolvasható az a szellem: hogy Istennel tárgyalják meg az élet összes eseményeit.

Mennyi szomorúság maradna el, ha mi mindig ilyen gyermekded, bízó szemmel néznénk az élet esélyeit, ha nem emésztenénk magunkat, nem kritizálnánk és kételkednénk, hanem hivő lélekkel alávetnénk magunkat az isteni Gondviselésnek.

A szentek és a szentek nyomdokaiban járó buzgó lelkek az élet problémáit ezzel a kulcscsal tudták a legbiztosabban megoldani.

*

«. . . *az Isten békéje, amely meghalad minden értelmet*».

Minden okoskodást, kételkedést, kritizálást és mindazt, ami az értelem fogalma alá tartozik és ami ellenkezik az egyenes, hivő

úttal — fel kell adnunk. Ha igazi békességet akarsz, akkor ilyen egyszerűnek kell lenned, ilyen gyermekdednek, ilyen magadat alávetőnek . . .

A legnagyobb szellemeknél látjuk, hogy ehhez a nagyszerű bölcseséghez ezzel az egyszerű aktussal jutnak el: *Alávetik magukat!* Ezt fejezi ki a Szentlecke:

> «*Az Isten békéje, amely meghalad minden értelmet.*»

És amint a karácsonyi ének is mondja :

> «*Békesség a földön a jóakaratú embereknek.*»

A jóakarat alatt itt nem jószívűség értendő, hanem a hit szerinti jóakarat, a mi akaratunk alárendelése, alávetése az isteni bölcseségnek.

> «. . . *mely meghalad minden értelmet,*»

tehát meghalad minden emberi okoskodást.

> «*Ez őrzi meg szíveteket és elméteket Jézus Krisztusban, a mi Urunkban.*»

Vannak emberek, akik a tengerszemhez hasonlítanak. Minden oldalról hegyek és sziklás partok veszik őket körül, de mindig

csendes, nyugodt a vizük. És vannak háborgó vizű emberek, akik nem találták meg életük egyensúlyát. Mi okozza a különbséget? — Ez: a tengerszemhez hasonló egyének szívét és elméjét megoltalmazza Jézus Krisztus, mert azt egészen Neki adták. *Jézus Krisztus csak olyan kedélyeket, szíveket oltalmaz meg, melyek neki fenntartás nélkül átadták magukat.* De ezeket bebizonyítható módon meg is oltalmazza!

Hányszor mondják világi emberek, hogy jószellemű zárdákban olyan békések, derűsek az arcok, sokkal vidámabbak, mint a világ fiaié. A világ fiai a szívük mélyén mindig szomorúak. Azzal a nagy vígsággal, amit itt-ott látunk, csak önmagukat ámítják. Azt azonban, ahol nem «sírva vigadnak», hanem édes könnyeket hullatnak, csak ott találjuk meg, ahol a hit szelleme uralkodik. Ilyen Istenben megnyugodott, kedves, békés arccal járni az emberek között, az már egymaga is misszió! Ha az ember ideges, vagy meghasonlott emberre megnyugtatólag tud hatni, akkor már missziót gyakorol.

: Adjuk át magunkat egészen az Úr Jézusnak, hogy rajtunk is beteljesedjék a Szent-

lecke ígérete: az Úr majd megoltalmazza a mi szívünket és elménket minden bajtól, hogy a mi elménkben ne legyen tévedés, kétely. Erre azonban, amint láttuk, csak egy orvosság van: *Jézus Krisztus*. Őt kell tehát keresnünk a hit gyakorlásával.

*

A hit gyakorlásához továbbá jellemünk kiépítése is hozzátartozik: a helyes életszemlélet és a helyes állásfoglalás az élet problémáival szemben. — A hitet mindenben gyakorolni kell: *szellemben és életben, észben és szívben*. És ezt erősen el kell határozni magunkban. — Miről ismerni meg az igazi erősfogadást? Arról, hogy az ember nem teszi többé azt, amit rossznak ismert fel. Az ember meg tud térni bizonyos hibákból, bűnökből úgy, hogy azokat soha többé el nem követi. Ilyen nagyon erős akaratú emberek lesznek szentek. — Aki bizonyos hibákba újra és újra visszaesik, az nagyon gyengíti a lelki energiákat jelképező szellemi gumiszálakat. — Pusztítsuk ki végre lelkünkből ilyen erős akarattal mindazt, ami az előhaladásban leginkább akadályoz.

Úgy tekintsük át egész életünket, és olyan halálos elszántsággal fogjunk hozzá újra és

újra lelkünk kialakításához, mint tették azt a szentek. Különben — ami a lelkieket illeti — csak tengődni fogunk, de előbbre-haladni nem.

Ha a magunk részéről mindent megtettünk, biztosan számíthatunk arra, hogy törekvésünkben Isten megsegít.

1914 december 15-én.

II.

AZ ISTEN JELENLÉTÉBEN VALÓ JÁRÁSRÓL.

A trappisták alapítójának[1] életrajzából nagyon sokat lehet tanulni. Valóban elragadó és végtelenül tanulságos beleĺátni egy olyan ember életébe, aki bár nagyon szigorú, azonban csupa szív volt, mint Rancé apát, akiről alattvalói azt mondták: hogy a legszigorúbb apát és a legaranyosabb szívű ember.

*

Most egészen gyakorlati módon csak egy-két mozzanatot emelek ki ebből az értékes könyvből, egy-két elragadó eseményt: tanulságul.

A trappisták annyira Isten jelenlétében jártak, hogyha egy vagy két trappista az utcán megjelent, vagy ha idegenek egész csoporttal találkoztak, letérdeltek, mert azt hitték, hogy

[1] Lásd a jegyzetet a 17. oldalon.

a legméltóságosabb Oltáriszentséget viszik. Nem szertartásosan, hanem többnyire kapákkal és egyéb szerszámokkal olyan gyüjtött magatartással mentek vagy jöttek a földekről, annyira elmélyedve Isten jelenlétében, hogy az emberek önkénytelenül leborultak előttük. — Minálunk ugyan senki sem fog arra gondolni, hogy a legfönségesebb Oltáriszentséget visszük beteghez, azt azonban lássák és érezzék ki mibelőlünk is, hogy mi magunk az Oltáriszentség élő edényei vagyunk.

A mi szívünk tabernákulum, szentségház, ahova minden reggel bevonul az édes Jézus. Mennyire értjük a szent alapítóknak, elsősorban Szent Benedeknek — hiszen a trappisták is az ő szabályát követik — azt a követelményét, hogy házaikban *a tagok a gyakori, a mindennapi szentáldozásnak megfelelően éljenek.*

Arról már sokszor hallottunk, hogy a munka a lélek vetülete. Nemcsak a munka, a magatartás is. Valakinek a járása, az arckifejezése, az egész magatartása, minden mozdulata tulajdonképen lelkének vetülete. Az Úristen azt akarja, hogy mi sokkal többet gondoljunk ezekre az igazságokra és sokkal

jobban alakítsuk ki magunkban az igazi szerzetesmodort.

Ez az annyira értékes könyv azt is megemlíti, hogy a trappisták rendkívül finomak és előzékenyek voltak, olyannyira, hogy Franciaország előkelőségei is el voltak tőlük ragadtatva. Különféle ügyeik miatt gyakran kérték őket a beszélőszobába. És az emlékiratok erre vonatkozóan megjegyzik, hogy a legnagyobb szigor és az Isten jelenlétében való járás mellett az udvariasságnak olyan tökélyét érték el, melynek híre mindmáig megmaradt.

Az életszentség nem azonos a faragatlansággal, a durvasággal, vagy gorombasággal. Éppen erre legyünk figyelemmel. Azzal párhuzamosan, hogy közelebb iparkodunk jutni Istenhez és jobban bele akarunk hatolni Szent Benedek atyánk szellemébe, *tartsuk kötelességünknek embertársainkkal szemben finomabbnak, udvariasabbnak, kedvesebbnek lenni.*

Mikor azt mondjuk, hogy a világ fiaival nem szabad barátkozni, szívünket előttük feltárni, ügyeinkbe nekik bepillantást engedni, ugyanakkor azt is kimondjuk, hogy nem szabad velük szemben udvariatlannak, rátartónak vagy gőgösnek lenni. Természetes,

hogy a Társulat beléletét indiszkrét kérdések elől el kell zárni (nincs valamirevaló család, társulat, szerzet, katonai alakulat, ahol a belügyek idegenek elől nem volnának elzárva). A hivatalos titokról nem is szólva.

A finom zárkózottság lényegileg hozzátartozik a mi állapotunkhoz. Megvetendő dolog lenne a legbelső társulati — családi dolgokról kifelé nyilatkozni és beszélni.

Tehát egyrészről ezt a tartózkodást, zárkózottságot minden esetben fenn kell tartani, másrészt azonban kedvesnek, alázatosnak kell lenni a világiakkal szemben. Túlságba menni sem egyik, sem másik irányban nem szabad. — Nagyon kell vigyázni, hogy a helyes középutat ebben is megtaláljuk.

Az Isten jelenlétében való élet s az udvariasság szorosan összefüggnek. Akiben megvan az Isten jelenlétében való járás, a csendhallgatás szelleme, az istentiszteleteknek lelkiismeretes, pontos és mélységes megtartása, az lelkének bensejében ezek alapján sokkal biztosabb, ennélfogva jobban el is fogja találni a világiakkal való érintkezés és magatartás helyes módját.

*

A mai tanítás eredménye gyanánt vigyük magunkkal, hogy ezentúl:

nagy vággyal vegyünk részt az istentiszteleteken,

gyakoroljuk az Isten jelenlétében való életet,

és ezzel párhuzamban nagy udvariasságot, finomságot és kedvességet fejtünk ki azokkal szemben, akikkel hivatásunk összehoz.

1915 márciusában.

Rancé (Armand Jean Le Bouthillier de [1626—1720] Medici Mária királynő titkárának fia, [keresztapja Richelieu herceg és bíboros]) és Bossuet iskolatársa, benső meggyőződés nélkül, csupán anyagi érdekből lépett egyházi pályára, ahol a versaillesi udvar jóvoltából gazdag javadalmakban részesült. Többek között a La Trappe cisztercita apátság, melynek névleges apátja volt, is ezekhez tartozott. A monostor küszöbét első ízben csak 1662-ben lépte át, mikor is nagy lelki megrázkódtatások után (legmélyebben Gaston d'Orléans herceg halála hatott reá) komoly megtérési szándékkal oda visszavonult. Miután a rend ruháját felvette,

1664-ben a szerzetesi fogadalmat is letette és apáttá avattatta magát. Reformtörekvéseivel, melyekkel a citeauxi (cisztercita) szerzetesszabály eredeti szigorát akarta visszaállítani, a pápai jóváhagyás (1678) ellenére is sok ellentétbe ütközött és neves ellenfeleket szerzett magának (Mabillon-nal az élükön). Heves természete miatt «szélvész-apát»-nak (abbé tempête) is nevezték. Tagadhatatlan túlzásai ellenére is elismert mestere a lelkiéletnek és nemes idealizmus-fűtötte élharcosa a monasztikus életeszménynek. Reformja, melyet az Egyház minden túlzástól mentesített, pompásan bevált és a trappisták szerzetében mindmáig megmaradt. Rancé apát 1700-ban fejezte be áldásdús életét. La Trappeban halt meg, mint a vezeklő engesztelés nemes áldozata.

III.

A HELYES IMASZELLEM.

«Mikor ... Ezekiás király átvette a levelet a követ kezéből és elolvasta, felméne az Úr házába és az Úr elé tárá és imádkozék az Úr színe előtt, mondván:

Uram, Izrael Istene, Ki a kerubok felett ülsz, Te vagy egyedül a föld minden királyának Istene, Te alkottad az eget és a földet. Hajtsd ide füledet és halld: nyisd meg, Uram, szemedet és lásd, halld meg Szennáherib minden szavát, ki ideküldött, hogy gyalázza előttünk az élő Istent.»

(Kir. Könyve IV. 19, 14—17.)

Az ószövetségnek rendkívül életteljes az imaszelleme, amit a fentidézett ima is bizonyít. Oly erős és hatalmas könyörgés ez, hogy okvetlen felhatol az Úr zsámolyáig. A szomorú Ezekiás király szívéből tör elő nagy háborús veszedelem és félelem napjai-

ban. Ő, a kis Júdea királya, az asszírok hatalmas fejedelmétől kapott nagyon parancsoló módon fogalmazott háborús üzenetet. — Ha tovább olvassuk ezt a gyönyörű fejezetet (Kir. könyve 19. fej.), azt látjuk, hogy a király szorongattatása és félelme természetfeletti vigasszá, megnyugvássá és belső békévé fejlődött.

Gondoljuk csak el Ezekiás szorongatott helyzetét, amikor Szennáheribnek, az asszírok fejedelmének gúnyos iratát vette, amelyben megadásra szólítja fel őt ... És mégsem tört ki jajveszékelésben, hanem — amint a Szentírásból tudjuk — mitsem szólva, fogta a veszedelmes iratot, felment vele az imaterembe (ők napjában rendszeresen hétszer mentek oda imádkozni) és ott Istennek terjesztette elő súlyos helyzetét.

Nézzük csak, hogyan imádkozik a király és hogy imájának miért van olyan nagy eredménye?

Imájában először is az Úristenről emlékezik meg és hatalmát dicsőíti.

Ha a nagy idők nagy imádkozóinak imamódját megfigyeljük, ezt a vonást mindnél megtaláljuk. A mélyen gondolkozó, hivő ember nem is tehet másként, minthogy mikor

Istenhez fordul, először is dicsőíti Őt. A zsidók és a muzulmánok is így tesznek. Mennyivel inkább kötelességünk ez minekünk, keresztényeknek ! Imáinknál minekünk is minden energiát, időt és érzelmet elsősorban arra kell fordítanunk, hogy dicsőítsük Istent. Ez egyébként az ember idegzetére is rendkívül megkönnyítőleg hat. A protestáns Hilty szerint azok, akik Isten dicsőítésére mindennap rendszeresen egy kis időt fordítanak, idegek szempontjából is a legegészségesebb emberek.

Ha rossz hírt, fájó üzenetet kapunk, ne jajgassunk, ne panaszkodjunk mindenfelé. Ha nem is mehetünk mindjárt az imaterembe (a kápolnába), mint azt Ezekiás király tette, vonuljunk mindjárt szívünk rejtekébe s ahelyett, hogy azért rossz végiggondolásával foglalkoztatnánk fantáziánkat, inkább «Sursum corda» — emeljük fel szívünket Istenhez!

Mi mindig először az embereknél keresünk vigaszt, pedig először az Úrhoz kell fordulnunk.

Kempis éppen ezért mondja (III. Könyv, 30. fej.): «Jöjj hozzám, ha rosszul folyik dolgod. A mennyei vigasztalást leginkább az hátráltatja, hogy csak nagykésőn fogsz az

imához. Mielőtt ugyanis engem buzgón kér= nél, már sok egyéb vigasztalás után jársz».

*

Júdea királya nem Szennáherib óriási hatalmára gondol elsősorban. Ha csak földie= sen tekinti az üzenetet, okvetlenül elcsügged. Ő hivő szemmel az égre néz fel, mert tudja, hogy az egész fölényes számú ellenség semmi a seregek Urának hatalmához képest.

Mi is, ha a világ eseményeit tekintjük, necsak a politikai esélyekben és szerencsés fordulatokban bízzunk és ne az ujságból vegyük reményünket. Bízzunk mi is (Júdea királyához hasonlóan) az *élő Istenben*, Aki a seregek Ura és Istene. Bízzunk hitünkből.

*

Ezekiás király Szennáheribnek, az ellen= ségnek bűneit is számításba veszi és ez is táplálja reményét és fokozza imájának erejét.

Nemcsak a világ folyásában, hanem egyéni ügyeinkben is jobban és gyakorlatibb módon kell abban hinni és bízni, hogy az Úristen az igazság mellett van és végül is az igazság diadalmaskodik.

*

Igy imádkozik továbbá a király:

«Nos tehát, Te Urunk, Istenünk, ments meg minket kezükből, hadd tudja meg a föld minden országa, hogy Te az Úr vagy egyedül Isten.»
(U. o. 19. vers.)

Az ószövetségiek Isten dicsőségét nagy hitükből kifolyólag mindig nemzeti érzelmük fölé helyezték.

Ez is nagy lecke. Minálunk nagyon sokan vannak olyanok, akik a gyakorlati életben a túlvilágról, az örök hazáról teljesen megfeledkeznek, akik úgy rendezkednek be, mintha örök időre ittmaradnának, akik elfelejtik, hogy a földön egyetlen országnak sincs az örökkévalóság megígérve, hanem csak az Isten országának, és hogy mi nemcsak ennek a hazának vagyunk polgárai, hanem elsősorban az örök hazának! Nekünk földi hazánk eseményeit is ilyen gyakorlati hivő szemmel kell néznünk. Látjuk, hogy a nagy hivő fejedelmek és politikusok beszédjeikben arra utalnak, hogy először az Isten országát kell biztosítani, azt kell keresni és arra kell előkészülni, és csak ezt szem előtt tartva gondolhatunk a földi ha-

zára. Természetesen azt ismét egész szívvel-lélekkel, *mert csak az az igazán jó hazafi, aki a földi hazát is az örökkévalóság szempontjából veszi.*

*

Milyen tanulságos a felelet, amelyet Isten Izaiás próféta által ad ennek a jámbor királynak:

> «*Ezt üzeni az Úr, Izrael Istene: meghallgattam, amit tőlem Szennáherib, az asszírok királya felől kértél.*» (U. o. 20. vers.)

Szennáherib, amikor a kis Júdeát sértegette, megfeledkezett arról, hogy Isten mindig azonosította magát Izrael népével.

Ebben a nehéz időben a mi legnagyobb vigaszunk is az lehet, hogy az Úristen azonosítja magát az Ő népével. Isten útjait kifürkészhetetlenek. Az esetleges leveretések és csalódások végezetül mégiscsak javunkra válnak.

Ha valamelyik fellebbvaló üldözi az embert, ha ismerősök, barátok megszólják, rágalmazzák, mint ahogy gyakran tapasztaljuk, hogy a jóbarát hamis: a mi vigaszunk is az legyen, hogy annak, aki hisz Istenben és

akinek lelkiismerete rendben van, nem kell megijednie, mert az Isten azzal közösséget vállal. Ha az embert időközben megszólják, rágalmazzák is, bízza dolgát a jó Istenre, a végén okvetlenül győzni fog és minden üldöztetés és megaláztatás javára fordul. A szentek példájából megtanulhatjuk, hogy a megpróbáltatás mindig óriási haszonnal végződik azok számára, akik Istent szeretik és Őt dicsőítik.

*

Tévedett Szennáherib, amikor ideiglenes győzelmével nagyon kezdett dicsekedni: «*Egyiptom összes folyóit kiszárítottam . . .*» Mennyire magának tulajdonította ezeket a nagy győzelmeket! Már pedig sem a sikert, sem a balsorsot nem szabad úgy tekintenünk, hogy a siker kizárólag a mi eredményünk, a kereszt pedig csupán felebarátunk kezéből jön felénk. — Ha eredményünk van, köszönjük meg alázatos lélekkel, hogy eszközei lehettünk Istennek. Ha pedig valaki a kelyhet nyujtja nekünk, ha egy álbarát elárul bennünket, hinnünk kell, hogy ő a kelyhet csak Isten engedelméből nyujtja.

Isten azt akarja, hogy ne adjunk jóformán semmit az emberek beszédjére, hogy függetlenek legyünk az emberek tetszésétől és véleményétől, hogy ne legyünk dicsvágyók.

Kevés ember van, akinek véleményére, ítéletére sokat kellene adnunk. Akiknek pedig súlyuk van, azok nem alávalók. — *Olyan ember is kevés van a világon, akinek hatalmat adok arra, hogy fájhasson nekem, vagy boldogíthasson engem.*

A jó Isten éppen azért enged meg ebben az irányban mindenféle tapasztalatot, hogy megtanuljuk függetleníteni magunkat az emberektől. Azt akarja, hogy ezekben a fájdalmas leckékben mindig az Ő nevelő, orvosi szent kezét lássuk, mellyel lemetsz szívünkről holmi kis érzékenységet, tiszteletvágyat, emberek tetszésétől és véleményétől való függést. Oly szépen mondja egy író: «Es sind Menschen, die uns den Kelch reichen, jedoch nur in Gottes Auftrag». — Az emberek nyujtják ugyan nekünk a legkülönbözőbb kelyheket, de csak Isten engedelméből. Ha ezt nem tévesztjük szem elől, akkor másképen állunk ezekkel a tapasztalatokkal szemben. Akkor nem hozhatnak ki lelki békénkből, nem

árthatnak, hanem csak üdvös okulásunkra vannak, függetlenítenek az emberektől és közelebb hoznak Istenhez.

*

Azt mondja az Úristen Ezekiásnak Szennaheribre vonatkoztatva:

> «*Kevélységed felhatott fülembe: Nos, hát karikát teszek az orrodba. És zablát a szájadba. És visszavezetlek arra az útra, amelyen feljöttél.*» (U. o. 28. vers.)

Ez megrendítő beszéd. Ime az Úristen előre nem látható módon a leghatalmasabb országokat is meg tudja alázni. Nézzük csak Ezekiás esetét. Milyen biztos volt a hatalmas Szennáherib a kis Júdeával szemben való győzelmében. És íme Jeruzsálem előtt már másnap száznyolcvanötezer halott feküdt. Pestissel győzte le Isten Júdea ellenségét. Az Úristen a legkülönfélébb eszközökkel dolgozik. Betegségnek, technikának, balszerencsének, vagy akárhogyan is nevezzük az eszközöket... Akinek a jó Isten megadta a hit kegyelmét, az az élet minden eseményéből le is tudja vonni a rendkívül tanulságos leckét.

Ne féljünk tehát semmit! Ha pillanatnyilag le is győznek bennünket, ha kacagnak felettünk, ha látszatra fölénk-kerekednek is, ne féljünk! Az Isten malma lassan jár, de alaposan őröl. Mindenféle betegség, csapás, változás csak egyengetik a jó Isten útjait. — Mi pedig csak arra kérjük Istent, hogy hitünk alapján szilárdan álljuk helyünket.

A jó Isten, amíg lelkiéletet élünk, az Ő útjait járjuk, közösséget vállal velünk, és elég hatalmas arra, hogy — ha az javunkra van és az Ő dicsőségét szolgálja — ellenségeinket «lábunk zsámolyához» alázza akkor, amikor arra már nem is gondolunk és azt nem is várjuk.

1915 márciusában.

IV.

VEZETŐ EGYÉNISÉGEK.

(Diakonisszák.)

Amikor Rómában a katakombákban jártam, az egyik kápolnában gyönyörű mozaikképet láttam. Egy szent diakonisszát ábrázolt. . . . sokat imádkoztam ott az első diakonisszákhoz . . .

Nemcsak Mária és Márta híresek, hanem aki jártas a Szentírásban: az Apostolok Leveleiben és az Apostolok Cselekedeteiben, az tudja, hogy ott említés van téve Priszkáról (Róm. 16. 3., Kor. 16—19., Tim. 4. 19., Ap. Csel. 9. 36—43.), Tabitáról, Főbéről. Joppét pl. Főbe készítette elő Szent Pál apostol jövetelére. Majd pedig azt olvassuk, hogy Főbe testvér egyedül fáradozik a Kenchree-i egyházban (Korinthus kikötőjében, Ap. Csel. 18. 1.) stb.

Az első diakonisszáknál főleg az ragadott meg engem, hogy mily bátran végzik az apostolok által reájuk bízott feladatokat.

Csak járjuk végig a katakombákat, csak olvassuk az apostolok leveleit és látni fogjuk, hogy ezek a diakonisszák ugyancsak erős asszonyok voltak, mégpedig a szó szentírási értelmében. És a történelemből mindinkább kiderül, hogy egyesek közülük mily nagyszerű missziót teljesítettek! Sokhelyütt valóban előkészítették az Úr apostolainak útjait.

Micsoda lelkierő, ügyesség, jellemesség, okosság kellett akkor is és kell ma is egy ilyen exponált, magános, felelősségteljes hivatal betöltésére! Akárcsak a hadseregnél! Hacsak csupa közlegény volna, bármennyire jófegyelműek lennének is, nem lehetne háborút viselni, ha a tehetséges hadvezérek mellett nem volnának képzett tisztjeik. Viszont a közlegények között is akad sok vezérnek született egyéniség.

Valami Ignác Reifről írták a lapok, hogy mikor a harcban tisztjét lelőtték, akkor ő az elesett tiszt kezéből kiragadta a kardot, «Előre»-t vezényelt és három ágyút zsákmányolt... Másodszor is megtörtént, hogy tisztje elesett és ő megint átvette a vezénylést... Békeidőben talán sohasem érvényesül és nem derült volna ki, hogy milyen hősies, bátor, vezetésre alkalmas egyéniség. De egy

olyan komoly és rettenetes helyzet, mint a háború, vagy egyéb nagy csapás, minden nemes, elhivatott lélekből kisajtolja, felszínre hozza a benne szunnyadó legnemesebb tulajdonságokat, tehetségeket.

Vannak emberek, akik komoly, nagy időkben egyszerre hivatásuk tudatára ébrednek és valamivé lesznek. Gyorsabban megérnek, mint különben. — Mindenféle új képesség fejlődik ki bennük és pattan ki belőlük, megnyilatkoznak észbeli tehetségeik, gazdaggá lesz a fejük-szívük annak a nagy szükségletnek láttára, hogy oly sok a vezetésre szoruló ember és oly nagy a hiány vezetőkben.

Tagadhatatlan, hogy aközött, amit a háborúról most mondtam és a diakonisszák feladata között nagy hasonlóság van. Amint a harc sorsa sokszor attól függ, hogy a szükség idején jó vezetője van-e egy-egy csapatnak vagy sem, hasonlóan van ez a lelkek szolgálatában is.

Mikor a kereszténység megszületett és fejlődésnek indult, akkor nyomasztóan felelősségteljes volt a helyzet. Tűzzel, vassal, börtönnel, szenvedéssel, halállal számolt az, aki a hit terjesztésére vállalkozott. És az arra hiva-

tottak mégsem tudták abbahagyni a lelkek szolgálatát, mert a Szentlélek tüze serkentette őket. A magvetésnek volt ez az ideje. Akkor is különféle emberek álltak bele ebbe a munkába. Olvassuk a szentek történetében, hogy nem= csak a felszentelt papok, hanem sokszor egy= szerű szolgálók, közkatonák lettek a hit ter= jesztői. Az egyik diakonissza, Tabita pl., aki egy takácsnak volt a leánya, az egyik «eccle= siának» (egyházközségnek) lett az előkészítője és megteremtője. — *Nagy idők nagy embereket tudnak kicsiholni, ha azok nem állnak ellent és nem rontják el gyávasággal, jellemtelenséggel ezt az isteni művet.*

: Mi is nagy időkben élünk. — Kérdezzük magunktól, «mit akar tőlem az Úr?» Nem azt akarja=e, hogy amikor látom, hogy papokban, szerzetesekben, szentekben oly nagy hiány van és a sokféle feladat szinte elnyeli a hiva= tásos vezetőket, nem kellene=e nekem is «Ignác Reif»=nek lennem?! Ha látom, hogy nincs elég hivatásos vezető, hogy akkor Isten kegyelméből *legyek én vezető egyéniség!* Nem nagyravágyásból, nem szereplési viszketegség= ből, nem parancsolási szándékból, hanem meg= bízhatóságban, jellemesség dolgában, súly

tekintetében, felelősség és munkavállalásban legyek az elsők közt. Lám, Szent Pál milyen elismerően ír ezeknek a diakonisszáknak a munkájáról! . . . Jaj, csak én ne legyek felelőtlen, megbízhatatlan, akinek tízszer-húszszor kell valamit mondani! Ha ilyenek lettek volna az első diakonisszák, milyen hátránya lett volna ez az Egyháznak!

:Egy városnak volt egy Tabitája, egy Főbéje, egy Priszkája — és az apostolok hagyatkozhattak rájuk!

Plinius azt írja Traján császárnak, hogy ő ellenséges lelkülettel ment a katakombákba. De amikor ott a keresztények rázendítettek az énekre, akkor elámult. Ilyent még nem hallott! Az égi zene volt! Mert ez első keresztények nemcsak ájtatosan énekeltek, de tudták is, hogyan kell azt tenniök, mikor kell desz-t és mikor fisz-t énekelni.

Az élet is olyan, mint a zene, az ének: bizonyos nehézségekkor, fordulópontnál dől el az egész tudás, a siker. Mit ér annak az énekkarnak a tudása, amelyik nem énekli jól az átmeneteket, a hajlatokat?! Igy lehet valaki kitűnő, hanem ha jön egy próba, egy kísértés és abba belebukik, mit ér az egész kitűnősége?!

. . . tökéletes éneket! . . .

. . . *tökéletes cselekedeteket!*

a döntőhelynél, a fordulópontnál ott, ahol kitűnik a tudás, ahol eldől a csata. Minden csata percek alatt dől el. Elvégre akármilyen hosszadalmas, bonyolult egy helyzet, egyszer mégis csak kulminál, csúcsponthoz jut. A szembenálló hadsereg végül is úgy helyezkedik el, hogy egy városnak, egy hegynek a birtoklásától függ az egész harc sorsa, kimenetele . . . Ott dől el a siker minden zenénél és ott dől el a csata minden hadműveletnél, ahol fordulóponthoz jut . . .

A szentek tudománya az élet minden körülményében megtalálható és gyakorolható. Ez a szentek stílusa, életszentségük nyitja: *hogy minden tettük tökéletes.* A szentek sem mindig nagy dolgokat vittek véghez, de amit tettek, az apróságokat is, tökéletesen tették. — «*Age quod agis.*» — «Tedd teljesen, amit teszel.» — «*Jól tedd meg művedet, mert becsületed művednek minőségén fordul.*»

: Ha én bármilyen csekélynek látszó megbízást megyek teljesíteni, azt is ebben a szellemben tegyem. Nem azt mérlegelem, hogy milyen az a feladatkör, amit reám bíznak,

hanem a hű sáfárok közé akarok tartozni, akik a reájuk bízott kinccsel jól gazdálkodnak.

Ha tisztában vagyok azzal, hogy mit válasz=tottam, akkor nem szabad meghátrálnom, ha feladatomnál döntő ponthoz jutok, mert ha ezt tenném, nem felelnék meg.

Imádkozzunk sokat azért, hogy mi is azok közé tartozzunk, akik a döntő pillanatban segítenek a győzelmet kivívni. Ne védekez=zünk azzal, hogy vezetőszerepre nem sokan hivatottak. — Hány esetben választ ki az Úr=isten nagy dolgokra éppen szerény tehetségű embereket, csak nem szabad a kegyelemnek útját állni . . .

Egy=egy ilyen vezérlélek maga köré gyüjti «katonáit», a munkatársakat és a lelkekért való harcban sok=sok csatát nyer meg velük.

Megfelelő százszázalékos vezérlelkekért imádkozzunk, akik a maguk helyén tökélete=sen működnek és akikre úgy rá lehet bízni egy=egy munkaterületet, mint ahogy az Úristen az apostol által Tabitára bízta Joppe városát.

Egy ilyen szent diakonissza ellenállt min=den kísértésnek, gyűlölködésnek, rágalom=nak . . . szinte magunk előtt látjuk, hogyan intézkedett okosan, készítette elő az egyház=

községet az apostol jövetelére, gondoskodott a szegényekről, betegekről és árvákról, a halottak eltemetéséről. Egy diakonisszának mindenhez kellett értenie . . . és én csak ezt vagy azt a részletet tudnám megtenni?!

Minden főnöknő (felelős vezető) az Úristen «mindenese» kell, hogy legyen.

Kell értenie a háztartáshoz, felül kell tudnia vizsgálnia az éléskamrától kezdve mindent, ugyanakkor reprezentálnia, képviselnie kell tudnia, tapintatosnak, finomnak kell lennie ideges civódó személyekkel is, és mindenekelőtt jó példát kell adnia. Valóban sokoldalúnak kell lennie!

Mindennap imádkozzunk a Szentlélek Úristenhez, hogy szabadítson meg minket minden merevségtől, szűkkeblűségtől, felületességtől; kérjük, mutassa meg nekünk, hogy ilyen nagy szükségben, ilyen szomorú időkben, mikor minél több vezetőegyéniségre van szükség, mit kell tennünk, hogy azzá legyünk? — Ilyenkor az ember legyőz minden önző, kicsinyes szempontot. «*Én rendelkezésedre akarok állni!*», mondjuk szívből az Úrnak. Ehhez azonban, mint látjuk, sokoldalúnak kell lenni. Valakinek lehet kenyér-

kereseti pályán «szakmája», de a lelkekért viselt harcban mindenkinek az ő egész belső kincstárát fel kell tárnia, szinte pazarlóan rendelkezésre kell bocsátania.

*

Forduljunk a szent diakonisszákhoz, hogy az ő közbenjáró imájuk ébresszen a Misszió-társulatban minél több vezető egyéniséget, akik képesek a lelkeket vezetni, irányítani, mert az Úr rendelkezésére bocsátották magukat.

1914 decemberében.

V.

A MISSZIÓNŐVÉR HIVATÁSA.

Minekünk, akiknek az Úristen misszió=nővéri hivatást adott, egészen különös pszicho=lógiára, egészen sajátos lelkiségre kell szert tennünk. — Mi sem úgy nem élhetünk, mint a világi nők, akiknek megvan a maguk rendes, világiaknak való életkeretük, viszont az apácák életmódját sem követhetjük, akik a zárdai életre kaptak hivatást. A mi hivatásunk bizo=nyos vonatkozásokban egyiknél is, másiknál is nehezebb. Minekünk rendkívül kiegyen=súlyozottaknak, belül jól felépítetteknek kell lennünk, hogy a világból felénk áradó sok előre nem látható munka, támadás, szét=forgácsolás, nyugtalanság közepette lelkünk=ben kellő rendet tudjunk tartani — és ugyan=akkor (mert hisz ez misszionk főfeladata), a munkánk, hivatásunk közben felénkáradó nyugtalan életre — legalább is részben — megnyugtatólag tudjunk hatni.

Úgy vagyunk erészben, mint a forró égövre szánt hangszerek. Azokat a gyárban egészen rendkívüli gonddal készítik elő: külön e célra alkalmas enyvvel enyvezik, különleges fából készítik, megfelelő lakkal és polit rával látják el, egészen másféle h rokkal szerelik fel, mint a hazai hangszereket. Miért? — Mert az a mindent átjáró forróság, mely a déli égövön uralkodik, az olyan hangszereket, amilyenek a mieink, néhány nap alatt szét= mállasztaná. Az ilyen más éghajlatra szánt dolgokat egészen különös technikai törvény szerint kell elkészíteni. Külsőleg, látszatra mintha egyforma volna a többi, hozzá hasonló tárggyal, de ha helyébe egy más, nem ilyen gonddal elkészített hangszert küldenének, csak akkor látnák meg a nagy különbséget!

Ami a keretet illeti, egy misszionővér és egy másfajta nővér élete között is látszólag talán alig van különbség. De vigyünk egy másik kedvesnővért a mienkhez hasonló zajos munkába, úgy járunk vele, mint a nem erre a célra készített zongorával pl. Afrikában. — Miért? — Azért, mert a misszionővér életé= hez egészen különleges hivatás kell. A zárdai élet védettségénél fogva bizonyos tekintetben

sokkal könnyebb, és azt se feledjük, hogy a legtöbb szent zárdában élt s ott érlelődött azzá.

A mi hivatásunknak legjellegzetesebb sajátossága az, *amit szociális missziós vonásnak nevezhetünk:* a sok rendezést, telefonálást, utazást, előadást, négyszemközti beszélgetést, látogatást, hivatalos utakat, levelezést, és ami még munkánkhoz tartozik, azt olyan rendkívüli feladatnak kell tekintenünk, mint a forró égöv alá küldött hangszert, amely reánk vonatkozólag is különös előkészítést, «enyvezést és húrozást» igényel, — ha meg akarunk felelni rendeltetésünknek.

Hogyha az ember kezdő a lelkiéletben és hallja, hogy X. Y. zárdába lépett és ott egyszerű házinővér akart lenni, — «micsoda alázatosság» — gondoljuk, és méltán. — De ha az illető a világban a mienkhez hasonló helyzetben volt és sok éven át élte ezeket a nehéz körülményeket, akkor megértjük, hogy ezek elől zárdába menekül.

Egy udvarhölgy, akinek élete sokban hasonlít a mienkhez, mondotta: «Nálunk csak éppen úgy van, mint a misszionővéri hivatásnál, hogy vagy megszentelődik, vagy jellem-

telenné válik az ember». — És ez így is van. Mert az olyan szolgálat, mint a mienk is, teljes önátadást igényel és akkor életszentségre vezet, vagy bomlasztólag hat a lélekre.

Ha az ember éveken át áll a mi missziónkban, akkor kezdi érteni: egy udvarhölgynek szerzetesnővé lenni valódi pihenést, üdülést jelent. Nem folyton diplomatikus és udvarias beszélgetéseket folytatni, hol szegény pártfogoltakkal, hol nagy urakkal, hol pedig bonyolult családi vagy egyesületi ügyekben, — hanem nyugodtan, előre meghatározott napirendben pontosan körülírt munkát végezni, micsoda megpihenés ez a léleknek! Mennyivel könnyebb erészben a szigorú zárdákban! Ott az idegeneket a portán vagy a fogadószobában intézik el az arra kijelöltek, s a világ különben kívül marad. — Mennyivel egyöntetűbb az ilyen élet, ahol nem kell folyton a külvilágban forgolódni s állandóan küzdeni a lélek szükséges egyensúlyáért. A zárdai élet előnyeit etekintetben össze sem lehet hasonlítani a mienkkel. De tőlünk az Úristen nem ezt az életformát kívánja.

Viszont azt is látjuk, hogy a legszigorúbb szerzetekből a forgatagba mennek és az egyik

előadást a másik után tartják. — Miért? — Mert úgy gondolják, hogy az Úristen dicsőségét ezzel az eszközzel jobban tudják manapság előmozdítani. — Azt mondják, ha Szent Pál ma élne, minden bizonnyal ujságíró lenne. Világiasan hangzik ez a beszéd, pedig igazuk van az illetőknek. Mit érne el ma egy olyan ujságíró, mint Szent Pál, aki apostoli erejével megtörné a világ szelleméből fakadó rossz hatásokat. Ez volna azután az igazi apostoli munka! — A mai körülmények között Szent Pál minden bizonnyal ezt a módot választaná, vagyis a modern technika legalkalmasabb eszközeit használná fel az apostolkodásra. Mint ahogy *minden apostoli lélek a saját kora legmegfelelőbb eszközeit használja fel működéséhez*. El sem tudjuk ma még képzelni, hogy a jövő buzgó emberei milyen eszközöket fognak a lélekmentésre igénybevenni. Minden időknek ilyen vonatkozásban le kell szakítania a maga virágát!

Nekünk bele kell törni magunkat abba a gondolatba és feladatba, hogy *a modern követelményeknek megfelelő formában éljük a mi életünket Isten dicsőségére és a lelkek javára*.

Minél nyugtalanabb, minél külsőségesebb egy életforma, mint ahogy a mienk az: annál nehezebb. Éppen ezért *annál* jobban kell arra törekedni, hogy belülről jól megszervezett legyen, hogy oda legyen szilárdan építve az örök alapokra, nehogy a külső behatásokra meginogjon.

Nézzük csak a Dunaparton levő nagy vaskarikákat, melyekhez az uszályhajókat kötik. Milyen kimozdíthatatlanul vannak azok odaerősítve! Nem árt azoknak semmiféle erős hullám! — A világ bennünket is folyton ki akar emelni lelki békénkből, nyugodtságunkból. — Hogy ez ne sikerüljön, és hogy a nyugtalanító események ki ne szakítsanak bennünket egyensúlyunkból, hanem megmaradjon bennünk a béke, oly szilárdan kell az örök alapokhoz erősíteni lelkünket, mint a hajókat a Dunapart vaskarikáihoz. Csak ha ilyen erősek vagyunk, tudunk eleget tenni szociális missziónk követelményeinek. — És ha úgy érezzük, hogy lelkünk karikája valahol lazulni kezd, hogy a sok gond, benyomás, munka árja lefelé húz, akkor hamarosan meg kell erősíteni a «karikát», nehogy bajt okozzon. És milyen fáradság megerősíteni azt,

ha meglazult! — Milyen nehéz feladat lelkünket újra egyensúlyba hozni! — Pedig mi csak akkor tudunk a mi bonyolult kötelességeinknek megfelelni, hogyha *az örök igazságok alapköve* olyan *erősen fogja* bennünk azt a bizonyos karikát = *lelkünket*, hogy ott nem történhetik semmi baj: azaz, ha mi olyan jól megszervezett, olyan alaposan előkészült lelkek vagyunk, hogy semmi sem tud kitéríteni lelki egyensúlyunkból.

Hogyha egy misszionővér elkedvetlenednék, vagy ha egy misszionővér könnyelműen elmulasztaná szociális missziós kötelességeit, mind a kettő teljesen hibás dolog lenne. Aki elkedvetlenedik, elcsügged, az vét szociális küldetése ellen, aki viszont nem fájlalja e részben kötelességmulasztását, az szintén hibázik sajátos hivatása ellen. — Lám, milyen finom megkülönböztetések között kell eltalálnunk az igaz, a helyes utat!

Ezen az úton járni nehéz. Talán sokszor meg is környékez a kísértés, hogy sokkal könnyebb lenne a zárdai életnek világtól elkülönített útjait járni. De tőlünk *ezt* akarja az Isten.

A kedves *házinővéreknek* is jó ez a tanítás.

Jobban megértik belőle, hogy hivatásukban milyen boldogoknak kell lenniök. Oktalan az az otthon-dolgozó, aki a sok munka miatt zúgolódik. Nem tudja, hogy az embernek sokkal súlyosabb terhe is van, mint akármilyen, a házban végzett nehéz munka. A legnagyobb önmegtagadások egyike talán az, ha valakinek annyira kifelé kell adnia magát, hogy alig tud saját lelkének mélyére hatolni. — Lám, aki főz, varr, vagy egyéb házkörüli munkát végez, s egyáltalán nem, vagy csak alig kell másokkal érintkeznie, az munkája közben sokkal *közvetlenebbül* foglalkozhatik lelkével, Istenével.

Aki külső munkában van, az is Isten dicsőségére fordíthatja munkáját a jószándék által, viszont a külső munka forgatagában az ember nem gondolhat mindig *közvetlenül* a jó Istenre. Éppen azért sok kegyelemre van szüksége annak, aki erre a sajátos munkára kapott hivatást, hogy megállja Isten akarata szerint a helyét.

Ebből a tanításból két tanulságot vonjon le magának mindegyikünk.

Az első a házinővéreknek szól: Mindennap térdenállva adjanak hálát azért a világos, egy-

szerű életmódért, amelyben Istent dicsőíthetik. A házinővérek legyenek ezért hálásak, végezzék szívesen a munkát, amellyel a többiek külső, szociális feladatát megkönnyítik. Legyenek érzékkel a fárasztó külső munkát végzők iránt, és gondoljanak minél többet Istenre és az Ő dicsőítésére. — *Legyenek figyelmesek, gyengédek, gondosak a kint dolgozók iránt*, hogy azok annál könnyebben tudják elviselni hivatásuk nehézségeit és megállni ott helyüket. — És főleg imádkozzanak sokat a kívül dolgozókért! Ha így járnak el, akkor közvetlenül is részük lesz a szociális misszióban.

A második a külső munkára beosztott nővéreknek szól: Azok, akik benne vannak az izgalmas szociális missziós forgatagban, gondoljanak arra a hangszerre, melynek nem szabad repedeznie és arra a rakparti kőbe erősített vasarikára, amelynek sok terhet kell egyhelyben tartania az áramló Dunában anélkül, hogy tágítana. Olyan sajátosan előkészített lelkületre kell szert tenniök: okosságra, mérsékletre, céltudatosságra, mely a saját lelki-életükben és a szociális missziójukból kifolyó munkaterületen egyaránt minden rendetlenséget renddé tud avatni.

A külső munka okozta rendetlenséget úgy kell megtenni renddé, hogy abba soha bele nem szokunk, bele nem nyugszunk, hanem csak akkor és annyiban engedünk a rendből, a napirendből, amikor és amennyire azt sajátos küldetésünk esetről-esetre megkívánja.

Minden külső tevékenységünket azzal a hazavágyó lelkülettel kell végeznünk, hogy «bár ne volna az én életemben ennyi rendetlenség», — hogy kész örömmel teszünk meg mindent, amit szociális missziónk tőlünk megkíván, de ép oly örömmel vagyunk otthon és éljük napirendünket, amikor csak lehetséges.

Ha akadna valaki, aki szeretné ezeket a napirend körüli rendetlenségeket, nyugtalanságot (habár az Úristen soha sincsen a nyugtalanságban), ha valaki ebben a szétszórtságban jól érezné magát, annak azt lelkületében el kell rendeznie.[1]

Tehát ne érezzük jól magunkat a nyugta-

[1] Vagyis ezeket a mozgalmas körülményeket csak annyiban szerethetjük, amennyiben elkerülhetetlen velejárói szociális missziós munkánknak; tehát csak mint eszközt — mint öncél egyáltalán nem jöhetnek számításba. *Kiadó.*

lanságban, a «rendetlenségben», hanem csak penitenciából, mint hivatásunk elkerülhetetlen velejáróját megadással tűrjük el azt.

Vizsgáljuk meg, hogy lelkünk tartozékai elég szorosak-e, vagy ha nem, hol van a hiba? Hogyha felénk áradnak az élet nyugtalanító hullámai, akkor lelkünk alapjaiban hol jelentkezik valami zavar? — És ha megvizsgáltuk lelkünket és megtaláltuk, hogy hol a baj, akkor vigyük azt Isten elé (szükség esetén elöljárónk, lelki vezetőnk elé) és erősítsük meg azt a meglazult karikát, hogy szilárdan kitartson helyén. Jól megszervezett és elrendezett gépezetet alkosson a mi lelkünk, hogy meg tudjunk felelni a mi tarka kötelességeinknek — — —

Szikszó, 1914 májusában.

VI.

A MÁRIA ÉS MÁRTA RÉSZ A SZOCIÁLIS MISSZIÓTÁRSULATBAN.

Valamelyik utam alkalmával egy zárdába kerültem, ahol a szerzetesnők éppen ájtatosságon voltak. — Micsoda más világ az! Csak egy egyszerű litániát tartottak, de minden: oltárdíszítés, elrendezés, ének oly mintaszerű volt. Ez mind a lélek vetülete és az előrelátás eredménye.

Egy nagy énekes mondotta, hogy minden hamis hang az ördögtől van. Engem annyira hevít és buzdít a jóra annak tudata, hogy ami tökéletlen, abban nincs az Isten. Az Isten a tökéleteset szereti. *Minden tökéletes léleknek a cselekedetei is tökéletesek.* Ezért olyan nagy boldogság tökéletesen végezni feladatunkat, bármi legyen is az.

Menjünk el egy olyan zárdába, ahol a szolgálatokat igazán lélekkel teljesítik, milyen példás ott minden: rendesek a könyvek, gon-

dos a sekrestyeszolgálat, gyönyörű az ének. Nem művészek, hanem tökéletes lelkek azok. A részletekben is minden tökéletesen el van rendezve . . . Nem kell mindjárt azt gondolnunk, hogy könnyű nekik, mert nincs más dolguk. Azoknak sem áll több idő rendelkezésükre, mint másoknak, de ők tökéletesebbek. Min fordul ez? — Ha valaki kötelességeit jó előre átgondolja, ha valaki a maga hatáskörében előrelátóan intézkedik, akkor a kerekek rendesen járnak, jól működik az egész gépezet, míg ha ezt egyik vagy másik elmulasztja, itt is, ott is technikai akadály mutatkozik és a munka, az istenszolgálat vagy az előadás stb. kapkodó, rendetlen, felületes lesz. — Lényegbevágó dolog tehát a kötelességeknek hogyan való elintézése. *És csak az boldog és csak az «egész» ember, akit nem fokoz le folytonosan saját feledékenysége, felületes kapkodása.* — Ezt egyébként a jellemes ember is elérheti, habár nem él lelkiéletet. — *Mert a jellemes ember = egész ember.* — Mennyivel inkább kell a lelkiéletet élő embernek erre törekednie!

*

A mi megoldandó problémánk az, hogy mi, akik szociális munkára jöttünk a Társulatba, ugyanakkor szerzetesnők is vagyunk! Mert mi a szerzetesnő lényege? Nem a fátyol, a ruha, hanem az evangéliumi tanácsok követése. Megfogadása annak, hogy a fogadalmak útján akarunk járni és közös életet akarunk élni.

Mi, misszionővérek, *szociális munkásnők és szerzetesnők akarunk lenni egy személyben.* A külső tevékenységet akarjuk összhangba hozni a szerzetes élettel.

Ez sokszor választ elé állít bennünket. — Akiben erősebb a *Márta-elem*, vagyis a szociális munkás típusa, az folyton attól tart: csak a Mária szellem valahogyan el ne nyomja a Márta szellemét! És fordítva: nagyon kell ügyelni arra, hogy a világban való sürgésforgás ne legyen az elmélyedő élet hátrányára. Ezzel szemben a helyes elrendezés az, hogy egyiknek sem szabad a másik rovására fejlődnie. Krisztus Urunk utasítása szerint először azonban mégis a Mária-részt kell biztosítanunk. Ha nem ez lenne elsőrendű feladatunk, nem kellett volna a Társulatba sem jönnünk, nem kaptunk volna hivatást

a Társulatba. Mert *csak* szociálisan dolgozni a világban is tud bárki.

A Máriáé tehát az első rész: elsősorban a lelkiéletet kell szem előtt tartanunk. Éspedig nemcsak egyéni lelkiéletünket illetően, hanem mindabban, amit a katolikus hitélet alapján az Úristen a hivatalos Istentiszteletben (a liturgiában) fejlődni engedett, továbbá amit a bencés hagyományokból mi is átvettünk: a napirend, a közös ima, beosztások stb. körüli dolgokban; lelkiéletünkben mi mindezt nem mellőzhetjük.

Aki belépett a Társulatba és saját elgondolása szerint akarna lelkiéletet élni, az vétene a közösség szelleme ellen. Testületben lenni és túltenni magát a testület közös gyakorlatain, elhibázott gondolat!

Azonban nemcsak nagy általánosságban kell a Mária-részt kidolgozni és biztosítani, hanem minden részletében is. Igy például a csendhallgatásnak szenvedélyes megtartásáért is lelkesedni kell. A szilencium már mint nyelvgyakorló iskola is rendkívül fontos. Aki nem érti meg azt, hogy a csendhallgatás a Missziótársulat közösségében, mint minden szerzetes-közösségben, lényeges alkatrész: a

társulati élet oszlopa, az jobban teszi, ha még fogadalom előtt elmegy.

Minden előírás lelkiismeretes betartását szeretnünk kell annak ellenére, hogy azt néha nehéznek találjuk . . . Ha a munka szükségessége megkívánja, menjünk az elöljáróhoz és kérjünk fölmentést. Kivétel mindig van. De aki a szabadosságot a szociális munka címén akarná mentegetni, és a munkából kifolyó szükséges nagyobb szabadságot a maga felfogása szerint akarná kihasználni, az a másik irányban esne túlzásba és vétene a mi sajátos szellemünk ellen.

Aki helyes lelki-beállítottságú ember, az mindig tudja, hogy az adott esetben valóban fölmentheti-e magát a napirend alól, vagy pedig későbbre halaszthatja-e azt a sürgősnek látszó feladatot. — Mikor szabad a szabályt így átlépnem? — Ha különben valakiben vagy valakinek kárt okoznék . . . A kárt az Úristen soha nem akarja. Tehát csak akkor vonhatom ki magam esetenkint egy szabály megtartása alól, ha valóban kár elkerüléséről van szó.

Az első tehát mindig a Mária-rész. Itt is elsősorban az istentisztelet körül kell mindent alaposan, jól megszervezni és jóelőre el-

rendezni. Ez a leglényegesebb dolog... Azután a napirend, a pontos csengetés, a szilencium, egyáltalán minden, ami vele összefügg: ami az Istenszolgálatra vonatkozik...

Ha a Mária-részt az egész vonalon jól biztosítottuk, akkor a Márta-rész, vagyis a szociális missziós munka is jól megdolgozott lesz.

A munka a lélek vetülete. — Munkánkról meglátszik az is, hogy lelkiéletünkben rend van-e, vagy nincs-e ott valami hiba? Ha igen, akkor első feladatunk az, hogy tegyünk róla. — Csak ha itt, a lelkiéletben minden rendben van, csak akkor sikerül szociális működésünk.

A szociális működésben nem a zseniális ötletek hoznak sikert. Azzal nem intéződik el egy-egy feladat, hogy nagyszerű tervet tud valaki «kigondolni». — *Csak a szolid, az alapos, állhatatos, kitartó munka vezet eredményhez.* Egyúttal ez az alap, amelyen a többi képesség is kifejlődhetik. A gyökér pedig nem egyéb, mint a szolid, kitartó munka.

Először azonban meg kell dolgozni a talajt, amelyben azután a gyökér élhet és jól fejlődhetik.

A mi nagy feladatunk az, hogy a Mária=résszel párhuzamosan a Márta=rész jól ki=kristályosodjék. *A mi Mária=részünkbe, amelyet Szent Benedek stílusában alakítunk ki, s melyre azt mondhatjuk, hogy lényegében készen van, bele kell dolgozni a legkisebb részletekig a Márta=részt, hogy így kialakuljon az a típus, amit az Úristen akart a Szociális Missziótársulat alapításával . . .*

Budapest, 1915.

VII.

AZ ELHATÁROLÁS MŰVÉSZETE.

Azt bizonyára már mindannyian hallották, hogy nemcsak a munka vetülete a lélek-nek, hanem a lakás is rendkívül jellemző a családokra, az egyénekre.

Nemrégiben olvastam egy könyvet, amely a hamburgi polgár és lakása közt tesz ilyen összehasonlítást. A hamburgi polgárok nagyon előkelőek. Ott a polgár fogalma többet jelent, mint amit Magyarországon alatta általában értünk. A hamburgi polgárok között igen sok a tengerészcsalád, akiknek a világ minden részével óriási kiterjedésű összeköttetésük van. A legtöbbjük igen gazdag, de vannak szegényebbek is, azonban mind előkelőek. Ha az ember a lakásukon felkeresi őket s ott egy kicsit körültekint, azonnal megismerheti lelkületüket.

Először is az tűnik fel, hogy óriási gazdagságukhoz viszonyítva aránytalanul szerényen

laknak . . . Egy pár szobában, többnyire régi kis házakban. De valami tiszteletreméltó van ezeknek a patricius családi házaknak belső elrendezésében.

Feltűnő a roppant nagy tisztaság. — Legfeljebb a levendula illata árad a lakásokban. A falak nincsenek teleaggatva értéktelen képekkel. Az egész berendezés egy pár gyönyörű, régi bútor és egynéhány nagyon értékes kép. De sehol semmi haszontalan csecsebecse. Tulajdonképen nem is lehet részletezni, hogy mi teszi a lakás összhatását, de világosan érezni, hogy az megvan s ebből az ottlakók lelkületére lehet következtetni.

Ha megismerkedünk azzal a nyugodt, biztos, céltudatos, részleteiben kidolgozott típussal, amely főleg a hamburgi és angol családokat, általában az északi népeket jellemzi, akkor elgondolkozunk azon, hogy hogyan fejlődtek ezek ilyenekké.

És én azt hiszem, hogy egyebek közt azért lettek olyan kiválóak, mert *egy* gondolatnak élnek, mindegyik egy eszmének adja át magát teljesen. Annyira beledolgozzák magukat feladatuk vezérgondolatába, hogy aki kereskedő, az ízig-vérig kereskedő, aki tengerész, az

olyan kiváló, hogy nem lehet őt felülmúlni. Prohászka püspökatyánk igen találóan mondja erre vonatkozólag: «*Menschen aus einem Guss*», — egy öntetből való emberek. — Nem ide-oda kapkodó, *nem összefoltozott emberek*, hanem egy eszmének élő, stílszerű egyéniségek.

Ilyen egyéniségekké csak azok válhatnak, akik egy bizonyos fajta *keménységet* is felvesznek programmjukba, akik betartják Goethe mondását: «*Willst du, daß dich dein Magnet wohl leite, hüt' dich vor Magnetsteine, die dich ableiten!*» — «Ha azt akarod, hogy iránytűd téged az élet minden cikcakjánál jól vezessen, akkor óvjad azt egyéb mágnesességtől, nehogy téged más útra tereljen.» — *Mibelőlünk sem lesz egységes lélek, ha nem kerítjük el magunkat szellemi, lelki sövénnyel*, bizonyos keménységgel mindattól, ami megzavar minket a mi típusunknak, hivatásunknak kialakításában.

Püspökatyánk (Prohászka) egyik beszédében sokat beszél a harcról, küzdelemről; azonban nemcsak a kenyérkereső nő él ilyen küzdelemben, a missziónővér is ilyen harcos életre vállalkozott. A missziónővérnek folyton harcolni kell mindenféle, a programmjától elcsábító gondolatok és tervek ellen. Akik

kint vagyunk a szociális munka forgatagában, azok számára a folytonosan feléjük áramló eszmék, ötletek, ajánlatok, tervek, tanácsok, hírek, ujságok, mindmegannyi vas és acél, amelyek — ha idejében ellent nem állunk — lelki iránytűnket eltérítik tulajdonképeni hivatásunktól. És akkor olyan is lesz az életünk, mint a vassal érintkező iránytű: nem mutatja a helyes irányt.

Szolid munkát, igazi munkát nem lehet annyifelé végezni. Aki mégis megkísérli, annak a munkája humbug, külsőséges látszatszerinti és nem alapos. — A gyenge, végeserejű ember egyféle dolgot sem tud tökéletesen megcsinálni, annál inkább felületességre vallana többet vállalni, mint amit lelkiismeretesen éppen hogy el tudunk végezni. — Az élet olyan rövid és az ember erői olyan kicsinyek, hogy választani kell, mi az ő feladata; és egy bizonyos kegyetlenséggel, vagyis okossággal, céltudatossággal el kell metszeni életében mindent, ami ennek kialakulásában megakadályozza.

Legyen mindenki a maga feladatkörében egészen kiváló és töltse ki teljesen azt a kört, amelybe az isteni Gondviselés az engedel-

messég által állította és őrizkedjék az őt elvonó szétforgácsoló dolgoktól...

Visszatérve a patricius lelkületre: feltűnő abban, hogy minden milyen nyugodtan folyik és milyen előrelátóan meg van szervezve.

Előrelátóan kell nekünk is mindent elrendezni és megszervezni. Ez sokszor csak azért nem sikerül, mert figyelmünk mindenféle nem lényeges dolog által elterelődik a főfeladattól. — Ha valaki egy ügyre beállított, egységesen körülhatárolt, koncentrált, összpontosított, jól megszervezett lélek, annak a munkája is ilyen lesz.

Ez nemcsak a külső szociális munkára, hanem minden itthoni munkára is vonatkozik.

Nekünk Isten színe előtt többet kell gondolkoznunk afölött, hogy az Úristen mit is akar velünk? Mire kaptunk tulajdonképen megbizatást? Akár főnöknő, akár sor=nővér vagyok, teljesen a feladatomnak élek és minden egyebet, bármennyire vonzónak látszana is, ami érdeklődésemet, kíváncsiságomat, szereplési vágyamat csalogatja és kötelességem jó végzésétől elterelne, életemből eleve kizárok. — Ez kísértés, aminek ellent kell állni! Amint ellenállna az a hamburgi tengerész, ha

egyszer eszébe ötlene, hogy vajjon festő vagy nem tudom mi nem lehetne-e?

«*Das Genie zeigt sich auch im Begrenzen.*» A lángész a meghatárolásban is mutatkozik. Az élet annyi teret nyujt mindenkinek, de úgyebár, csak az oktalan képzeli be magának, hogy egy rövid emberéletben mindent meg tud oldani?

Tehát gyakoroljuk magunkat ebben a nagy tudományban, az *elhatárolásban*. Ha ezt nyugodtan, egész erővel és következetesen megvalósítjuk, akkor alakulunk ki olyan stílusúvá, amilyenről az északi országok lakóinál folytonfolyvást nagyszerű benyomást nyerünk. Az a céltudatosság, az a rendíthetetlen nyugalom nem temperamentum dolga, hanem az «együgyre-beállítottság-ban (együgyűség), az elhatárolásnak a művészetében rejlik, abban, hogy meg tudjuk a lényegest különböztetni a lényegtelentől és annak alárendelni mindent.

Az imaórák alatt sokszor lelkiismeretvizsgálatot kell tartanunk. Ilyenkor mindig úgy igazában álljunk az Úr színe elé és vizsgáljuk meg magunkat jól, hogy mit kell nekem elhagynom és mit kell nekem megtennem, hogy eltaláljam az Isten gondolatát énrólam — a

Missziótársulatról. — És Istennek ezt a megismert gondolatát nagy erővel kell érvényesíteni és annak mindent alárendelni. És minden csábításnak, amely nagyon sok oldalról és szünet nélkül árad felénk, egy bizonyos keménységgel ellent kell állni. Csak ezen a módon lehet valaki olyanná, mint ezek a minden komoly ember által tisztelt, megbecsült patricius lelkek, olyan céltudatos, nyugodt, alapos, nem kapkodó emberekké.

És ez nagyon visszahat az idegekre is. Az ember csak akkor tud idegeiben megnyugodni, ha tisztában van feladataival, teljesítőképességeinek határával és az életében ennek vet alá mindent, úgyhogy ilyen értlemben nincsenek «határvillongások».

Budapest, 1915 február 3.

VIII.

AZ IGAZMONDÁSRÓL.

Gondolkoztunk=e már afölött, hogy mi a különbség a világi és az evangéliumi karakter (jellem) között? Ha a hasonlatot a jellem szempontjából akarjuk felállítani, azt kell mondanunk, hogy a különbség az elvekben van. — Az átlagos világi embert vagy egyáltalában nem vezérelik elvek, vagy hitvány elveket vall, minket pedig kizárólag olyan elvek vezérelnek, amelyek az Evangéliumban gyökereznek.

Foglalkozzunk most közelebbről az elvek kérdésével. Ha meg akarjuk határozni, hogy mi az elv, azt mondhatjuk: *az elv az egész életet irányító vezető gondolat és mint olyan, nemcsak a főirányt szabja meg, hanem részletekben is vezérel és minden apróságot stílszerűsít.* — Ha megnézünk egy gót stílusban épített dómot, azt látjuk, hogy azon minden, még a legkisebb rozetta is gótstílű. Ez nagyon jó

hasonlat. Megmutatja az embernek, hogy a stílust minden követelményével hogyan kell az utolsó jelentéktelennek látszó apróságig kidolgozni. Csak így érjük el a tiszta stílust. A keresztény jellemnél ugyanezt tapasztaljuk. Annak életében is minden részlet «stílszerű», semmi apró jellemtelenséget nem tűr meg, mert a kis ívecskék akkor már más stílűek lennének. *Nem mondhatunk le egyetlen elvről sem anélkül, hogy csorbát ne ütnénk az egész karakteren, jellemen.*

Ilyen alapvető elv az abszolút igazság. Azon erények egyike, amelyet a keresztény jellem, tehát a misszionővér sem nélkülözhet: az *abszolút igazmondás.* A bőbeszédűségnek mindig sok az alja, azért int a Szentírás, hogy: a ti beszédetek legyen igen=igen; és nem=nem. — És Foerster: úgy kell igen=t mondani, hogy abban az igen=ben a nem=ből semmi ne legyen. És ha nem=et mondunk, akkor semmi titkos beleegyezés, igéret vagy remény az igen=ből ne legyen benne.

Az igazlelkűségről szépen ír Selma Lagerlöf «Jeruzsálem» című regényében. Az Ingmar Ingmarson család ősi parasztdinasztia, egyszerű földművesemberek. Jellemük azonban

oly feddhetetlen és keresztény, hogy bár soha semmiféle tisztséget nem töltöttek be, az egész környék mint vezérüket tisztelte őket. Hogyha beléptek a templomba, a közösség felállt. És ha valamiben dönteni kellett, az Ingmar Ingmarsonok tanácsát kérték. Mindenki bizalommal fordult hozzájuk, mindenki nekik mondotta el minden gondját, aggodalmát: udvarházuk bizalmi központ volt. (A svédek általában ilyenek; jó faj, tiszta faj, megbízhatóak, szűkszavúak. Előkelőek, nem pereg a nyelvük.)

Az Ingmar Ingmarsonok fontos kérdés esetén lehúnyják a szemüket, előbb gondolkoznak s csak azután adnak választ. Nem sietnek el semmit. — Leírja a regény, hogy az egyik Ingmarson egy gyönyörű májusi reggelen az eke szarva mögött halad. Nagy probléma gyötri: egy olyan asszonyt szeret, aki nagy bűnt követett el, amiért is háromévi fegyházra ítélték. Most fog szabadulni. Nem tudja, mitévő legyen?! Attól tart, hogy a fogházból kijött asszonyt a cselédség nem fogadja majd el és hogy a község előtt sem lesz majd becsülete. — Mit tegyen? Hosszan tusakodik . . . az Ingmarsonok mindig megfontoltak . . .

végül győz az igazság; az ő családjának jeligéje: «az Ingmarsonok mindig az Isten útjait járják» . . . és elmegy az asszonyért a városba . . .

Hogy mi Isten útjait járjuk, arról meg vagyok győződve . . . vagyunk-e azonban ilyen kristályos jellemek? Megadjuk-e magunknak az összes erkölcsi kérdésekben a szükséges pszichológiai időt, hogy azután «egészen» és pontosan tudjunk nyilatkozni és az igazság mellett kitartani akkor is, ha nincs is belőle hasznunk, nem a haszonért, hanem a mi lelkünkért, a jellemünkért.

Legyünk olyanok ebben, mint az északi népek: szilárd jelleműek, igazak. — Legyünk jellemünkben teljesen eszményiek, épek. Ezért kell fegyelmezni a nyelvet.

De necsak a mi nyelvünket, védenceinkét is erre neveljük. Ügyeljünk az elhamarkodott beszédekre magunknál is, a reánkbízottaknál is! Ha megfontolatlanul mondanak valamit, neveljük rá őket, hogy a helytelent kijavítsák, a valótlan állítást visszavonják. — *Az ép jellemet csak a nyelvnek szeplőtlenségév lehet elérni.* — Azért mondja a Szentírás Az angyal az oltár mellett áll és parazsat tesz

a serpenyőbe. Ebből a parázsból izzó szenet vesz ki és azzal égeti ki mindazt, ami nem «igaz». Ez a «kiégetés» nincs fájdalom nélkül. Ha visszavonjuk azt, amit rosszul mondtunk, ez a megalázódás fájdalmas, de az Úristen éppen azt akarja, hogy ezzel a fájdalommal égessük ki az igaztalant a mi jellemünkből. Ha valaki megkíméli magát attól a fájdalomtól azzal, hogy elhallgatja, amit meg kellene vallania, ront a jellemén.

Kérjük a jó Istent, hogy mi ilyen kristályos jellemek legyünk, akik mindig az Isten útjain járnak, megfontoltak, előbb gondolkoznak s csak azután beszélnek és ha nyelvükkel hibáznak, jóváteszik azt és ezáltal kiégetik jellemükből mindazt, ami a hazugság szellemétől van.

*

Erre a leckére — az igazmondásra mint alapvető elvre — egész életünkön át gondoljunk. — Ne feledjük soha, hogy ez főelveink közé tartozik. A mi jellemünk kialakítása szempontjából majdnem első feladatunk, hogy ezt kitűzzük magunknak, ezen dolgozzunk. És valahányszor hibáztunk ebben, kezdjük me-

gint újra. Alkalmazzuk a «parazsat», égessük ki lelkünkből a nem odavalókat és főleg dolgozzunk lelkesedéssel ezen a gyönyörű munkán: *jellemünk kiszépítésén.*

1913 május 5.

IX.

A HATÁROZOTTSÁGRÓL.

A jellem lényeges tulajdonsága *a határozottság*. Határozatlan egyéniséget senki sem tart jellemnek, és viszont: minden jellemes ember határozott.

Nemcsak emberekből érezzük ki a határozottságot, a jelleget, hanem a közösségekből is. Mindig azok az alakulatok hatottak a legjobban, ahol a legtöbb határozottságot lehetett tapasztalni.

Egy arc, amely hol mosolyog, hol kesereg, nem megnyerő. Határozottság, egyenletesség, biztonság, «*meglettség*» arcban, emberben, társulati életben, szerzetesrendben és mindenütt: ez adja az embereknek és dolgoknak a jellegét, a jellemet. Hogy ez mennyire igaz, azt abból is látjuk, hogy mennyire igényeljük, hogy a mi vezetőink jellemek, vagyis határozott egyéniségek legyenek. *És milyen boldogság biztos vezetés alatt lenni!*

Biztos hang. — Tudjuk azt, hogy az állatvilág és emberek között sok hasonlatosság van. Igy pl. a nemes lovak nem tűrnek határozatlanságot. A jó ló még azt is megérzi, hogyha a lovas magában tétovázik, hogy hová is vezesse őt? Azért pl. ingadozó emberből sohasem lesz jó lovas. — Még állatoknál sem lehet sikere. A nemes állatok ugyanis tiltakoznak a bizonytalanság ellen. — A szenteknek egész lényükből oly erő sugárzott, hogy az arénákban sokszor az állatok is meghódoltak nekik. A Szentírás is mondja, hogy a szent, nem fél a kígyómarástól és ha mérget iszik, nem árt neki. — «*Character ist Entschiedenheit und Heiligkeit ist Character.*» — A jellem annyit jelent mint határozottság, és nincs szentség jellem nélkül.

A jellemre minél többet adni! Ez az a biztos alap, az a gránitból való bázis, mely egyedüli biztosíték, hogy a jámborság épülete, hogyha valami nagy vihar jön, egyszerre össze nem dől. Az akarat, a jellem kinevelése, kiszépítése, — nem pedig az éles beszéd, goromba fellépés teszi a határozott embert ... *tudni, hogy mit akarok,* mi a célom, milyen eszközök kellenek eléréséhez. — «*Egy-ügyű*»-

nek, egy ügyre beállítottnak lenni. Mindent úgy elrendezni, hogy annak az egy ügynek legyen alárendelve, hogy minden részlet is az egészet szolgálja.

Társulatunk minden tagjától elvárjuk, hogy határozott, jellemes legyen, vagyis hogy határozott típusa, jellege legyen, hogy ne legyen ingatag. De nemcsak az egyes tagoktól kívánjuk meg ezt, hanem azt akarjuk, hogy a Társulatról, napirendünkről, munkánkról is ez legyen mondható; hogy az mind ne legyen határozatlan, bizonytalan, jelleg nélküli valami . . .

Minálunk a világ egy bizonyos százalékig mindig zavart fog okozni. Ez azonban mégis csak kis sebe lehet annak az egésznek, amit a Társulat életének nevezünk és ami fájni fog ugyan, de ami miatt nem engedhetjük, hogy a Társulat jellege elmosódjék.

Fontolja meg mindegyikünk Isten előtt, hogy ő hogyan segíthetné a Missziótársulatot ily értelemben határozottá, szervezetté, rendezetté tenni . . . Még a konyhaügyeket is alaposan meg kell szervezni . . . mert ha ez a részletmunka nem megy jól, akkor az egész műben, a napirendben is folyton rendetlenség

mutatkozik. A részleteknek is megvan a maga nélkülözhetetlen fontosságuk.

Minél jobban gondozzuk részleteiben az egészet, annál tökéletesebb lesz az.

Mindenki legalább egy részletnek a kidolgozását végezze jól. Egy ember egymaga nem tudja a feladatot az egész vonalon megoldani. A püspöknek is pl. egyházmegyei ügyei rendezésében nemcsak a helynök segít, hanem a kanonokok, az udvari papok stb. mind együttműködnek vele.

Minden azon fordul, hogy valaki egész képességét, ambícióját (törekvését) és vágyát, amellyel az ideál megvalósításában fáradoznia kell, belefektesse az ő «birodalmába», a reábízott munkakörbe. A jól megszervezett intézményekben az egyes munkakörök külön-külön területre vannak felosztva. — «Erről a darab földről, munkaterületről te felelsz, erről pedig te, — ott azonban mindenről!» Itt mutasd meg, hogy milyen vagy és hogy hogyan akarsz és tudsz érvényesülni. Az ebédlő pl. egy ilyen darab föld, és én azon a darab földön nemcsak a magam megszentelését és kialakítását szolgálom, hanem ugyanakkor a Társulat harmonikus fejlődését is.

Akiket az Isten meghívott egy szerzetes-társulatba, azoknak a szükséges kegyelmet is megadja, hogy annak a rendnek vagy háznak sajátos feladataival, nehézségeivel meg tudjanak küzdeni. De ha ott csak lassan alakulnak ki, annak ki-ki maga az oka.

Mindenki gondolja át, hogy az ő darab földjén hogyan rendezkedhetik be jobban? — és afölött is kell gondolkodnia, hogy hatás-körét hogyan szolgálhatja jobban? A karácsonyi programm: Békesség a jóakaratú embereknek! az egész életre kiterjed. A mi békénket a rendetlenség pl. okvetlenül meg-zavarja, mert az ember az eszményre, az ideálra van beállítva, azt keresi és nincs békéje, míg azt el nem éri. *Pontosság, rend nélkül nincs életszentség.* Azért nekünk, ha a karácsonyi békét óhajtjuk, rendet kell teremtenünk az egész vonalon, mert a rend mindennek a lelke. *A szentek pontos, rendes emberek voltak.* Nem egyeztethető össze az életszentség a rendetlenséggel.

És ebbe a munkába az egész energiát bele kell fektetni.

Ki kell csalni a szikrát, a tüzet a mi lelkünkből, hogy tűzzel, lelkesedéssel, minden akarat-

erőnk befektetésével megteremjük azokat a gyümölcsöket, amelyeket az Úristen ennyi kegyelem=adomány után méltán elvárhat tő= lünk. A föld is csak akkor terem, ha abba bele= fektetünk. A mi lelkünkbe eddig már sok befektetés történt, most aztán teremjen gyü= mölcsöt!...

Isten kegyelmével mi hozzá akarunk járulni ahhoz, hogy az Úr gondolatai a Missziótár= sulatról megvalósulhassanak. — Hogy a jellem, a jelleg a Társulat arculatán minél jobban kialakuljon és hogy mindenki élvezhesse a biztos, kiépített rendet és így eljusson ahhoz a békéhez, amelynek a feltétele — ne feled= jük el! — a teljes jóakarat, vagyis *az én énem= nek teljes befektetése* a cél elérésére. — Minden erőmből, minden tehetségemből teljes jó= akarattal akarom ezt szolgálni, és akkor elérem azt, hogy béke és öröm lesz osztályrészem. Ezt a nagy örömet adja meg nekünk a jó Isten...

«*Jede Kleinigkeit wird groß, ist Gott darin.*» Minden apróság nagy, amint Isten van benne. — Mi minden apróságot *Istenért, Istenben és Istennek* teszünk és azzal egyúttal önmagunkat is boldogítjuk.

Ezeket a gondolatokat a Gyermek=Jézus lábainál fontoljuk meg és Neki tegyünk ígéretet, hogy mit és miben fogunk a jövőben ebben a szellemben tökéletesebben végezni.

1914 karácsony táján.

X.

A TISZTELETADÁSRÓL.

Egy francia közmondás szerint: «*L'Église est l'école du respect*» (Az Egyház a tiszteletadás iskolája). — Valóban, az Egyház, mint a világ első pedagógusa, minden intézkedésében érvényesíti azt a nagy elvet, hogy a tiszteletadás, az alávetés, a lelki harmóniának, a fegyelemnek az oszlopa. *A katolikus lélek mindig tisztelettudó lélek.* A sok meghajlás az Egyház szertartásaiban nem külsőség és nem is «testgyakorlás» céljából van előírva. Ez a külső gyakorlat vetülete a tisztelettudó lélek-nek. Szertartásaiban és előírásaiban az Egyház azt a belső meghajlást, alávetést juttatja kifejezésre, melyet a felsőbbség iránt az egész vonalon megkíván.

A szerzetekben szokásos nagy tiszteletadás az elöljárók iránt is innen származik. Ez nem a személyeknek szól, hanem az általuk képviselt eszmének. Szerzetesrendekben az elöl-

járó előtt tiszteletből meg kell hajolni. Ezzel az Egyház nem a főnöknőnek akar tömjénezni, hanem e szokással is emlékeztetni akarja a tagokat az eszmére, amit az elöljáró képvisel, vagyis azt, hogy ő Isten akaratát közvetíti számunkra, függetlenül jellembeli tulajdonságaiktól.

Az Egyház a tiszteletnek szakavatott iskolája. — Ez a tiszteletadás a lélek fejlődésének rendkívül egészséges feltétele. Az az ember, aki ezeket a szertartásokat igazán lélekkel végzi, megszenteli magát általa. *A szívből való udvariasság és tiszteletadás, ha azt állhatatosan keresztülvisszük, nagy lelki tökéletességre vezet.*

A hivatásuk magaslatán álló szerzetesek nél a tekintély iránt való tisztelet valójában az életszentség magasiskolája. Az ilyen szerzetesek finomak, fegyelmezettek, csendesek, mint a hegedűn a szordinó, vagy a zongorán a piano-register. Fellépésük nyugodt, nyilt, derűs és természetes, de ugyanakkor összpontosított, méltóságteljes, mintha súlyok volnának rajtuk. — Az ingaóra kereke addig nem forog, míg rá nem akasztjuk a súlyokat, mert az órának a járását a súly biztosítja. Mi

ezekkel a gondolatokkal lelki súlyt akasszunk a mi modorunkra.

A szenteknek és az életszentségre törekvő embereknek a magatartása a legfinomabb és legszebb, csupa fegyelem és összeszedettség. Nem a lármás, könnyen nyilatkozó, kapkodó modor, hanem a gyüjtött lehiggadt, a céltudatos irányzat nyeri meg a szíveket.

*

Azt mondja egy másik közmondás: «*Mit dem Hute in der Hand, kommt man durch das ganze Land*». Vagyis, ha udvariasak, finomak, tisztelettudók vagyunk, akkor minden szív és minden ajtó megnyílik előttünk.

Ez pedig reánk nézve rendkívül fontos, mert a Missziótársulatban küldetésünk miatt rá vagyunk utalva arra, hogy «*kulcsaink*» legyenek, amelyek nemcsak az ajtók, de a szívek zárjait is megnyitják előttünk. Tehát az udvariasság, és pedig lelki színezetben és lelki alapon nekünk és mindazoknak, akiknek küldetésük van a lelkekhez, végtelenül fontos, amit feltétlenül el kell sajátítani.

Ezt a világi életben is annyira szükséges udvariasságot csak akkor gyakoroljuk jól, ha

soha szem elől nem tévesztjük, hogy az Egyház a tiszteletadás szakavatott iskolája. Az Egyháznak nevelő iskolájában lesznek a lelkek finomak (nem szeszélyesek, felületesek, nem ötletszerűek). — Ezt az Egyház felfogása szerinti tisztelettudást kell egészen átélni.

Ez legyen a magatartásunk mindenben: tiszteletadás, mértékletesség, önfegyelem, «önhatárolás» (hogy eddig és nem tovább), udvariasság, egyensúly stb. — Az ember lelke igazán «súlyosodik» ezektől a gondolatoktól.

Elmélkedéseinkben foglalkozzunk ezekkel a programmpontokkal, mint a mi hivatásunk lényeges feladataival és sikereink lényeges feltételeivel. Minél jobban átelmélkedjük ezeket, annál nagyobb egyensúlyban fogunk állni a világ forgatagában, minden nehéz helyzetünkben.

*

Miután az Egyház pedagógiai elve, hogy tisztelettel bánjunk a gyermekekkel, a rabokkal és alattvalókkal is, én ezt véremmé akarom változtatni és *levett kalappal, alázatos tisztelettel akarok áthaladni az életen*, olyan magatartással, amely megnyitja a szíveket és

a zárakat, és önmagamra visszahatva, a saját lelkemet is gyógyítja és építi.

Kérjük a Szentlelket, hogy ebben a nagy katolikus tisztelettudásban és tiszteletadásnak a készséges, elvhű és öntudatos megtartásában Ő neveljen bennünket.

1915 novemberében.

TARTALOM.

Oldal

Advent harmadik vasárnapjának Szentleckéjéről 5
Az Isten jelenlétében való járásról 11
A helyes imaszellem 17
Vezető egyéniségek. (Diakonisszák) 27
A missziónővér hivatása 37
A Mária és Márta rész a Szociális Missziótársulatban 49
Az elhatárolás művészete 57
Az igazmondásról 65
A határozottságról 71
A tiszteletadásról 79